

Журбенко А. Д. До питання про недоліки та переваги банкострахування в Україні / А. Д. Журбенко // Перспективи реалізації та захисту прав людини в умовах глобалізації: матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. – Тернопіль: Юридична лінія, 2016. – С. 70–73.

Секція 7. Господарське право. Господарське процесуальне право. Фінансове право.
Банківське право

ДО ПИТАННЯ ПРО НЕДОЛІКИ ТА ПЕРЕВАГИ БАНКОСТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

Журбенко Анна Дмитрівна

магістрантка Навчально-наукового інституту права СумДУ

На сьогодні Україна переживає нелегкі часи. Зовнішня агресія РФ, результатом якої стала анексія Криму, окупація територій східної України, оголила ряд серйозних економічних проблем і одночасно породила нові. За роки російської агресії проти України фінансовий ринок переживає колосальний стрес: учасники ринку шукають будь-які шляхи заробітку, протягом 2014-2016 років банки та страхові компанії виходять з ринку. На сьогодні у населення країни відсутня зацікавленість у банківських послугах та в продуктах, які пропонують страхові компанії.

Одним із важливіших елементів сучасного фінансового ринку України або якісно нова форма взаємодії між суб'єктами фінансового ринку – це є банкострахування або точніше bancassurance.

Bancassurance для України є відносно новим явищем і всі питання, які пов'язані з його особливостями, на сьогодні не достатньо досліджені та не достатньо врегульовані на законодавчому рівні, недостатньо залишаються розкритими проблеми визначення основних недоліків, переваг, перспектив в умовах сьогодення.

Концепція банківського страхування – bancassurance полягає в інтеграції банків і страхових компаній з метою отримання синергічного ефекту від

координації продажів, поєднання страхових і банківських продуктів, спільного використання каналів їх розповсюдження і виходу на одну і ту ж клієнтську базу. Так, найбільш досконалим прикладом успішних проектів bancassurance є досвід Франції, Великобританії, Іспанії, Португалії, Італії, Бельгії, Швейцарії.

Проблеми співпраці страхових компаній та банківських установ в Європі мають давнє коріння і налічують більш ніж 150 років, відколи Ф.В. Райффайзен – винахідник кредитних спілок – теоретично обґрунтував та практично довів переваги від поєднання страхової та фінансово-кредитної діяльності [1]. У багатьох зарубіжних країнах страхування інвестицій, що здійснюються банківськими, фінансовими установами та великими підприємствами, виступає однією із важливих гарантій інвестиційної діяльності. Сьогодні й український законодавець застосовує таку гарантію по відношенню до іноземних інвесторів [2, с. 31-32].

Під назвою bancassurance прийнято розуміти співробітництво банківської установи зі страховою компанією у сфері продажу страхових продуктів. У ФРН таке співробітництво називають allfinanz, в англійських країнах – financial services industry, італійський – bancari, а у Франції – bancassurance [3].

Така співпраця під назвою bancassurance несе в собі певні мінуси та плюси, як для банків, страхових компаній, так і для держави в цілому.

Так страховику вигідно співпрацювати з банком, оскільки він може досягти значної економії фінансових ресурсів, а отже, має можливість запропонувати на ринок страховий продукт за нижчою ціною. Від даної співпраці банки отримують унікальну можливість збільшити прибутковість своєї діяльності за рахунок надання страхових послуг своїм клієнтам. В межах співпраці зі страховиком банк отримує:

- комісійну винагороду;
- доступ до страхових резервів страхової компанії, шляхом відкриття страховою компанією депозитного рахунку;
- доходи від маневрування останнім [4].

Проте співпраця банків та страхових компаній має не лише переваги, а й певні загрози, що проявляються в тому, що страхові компанії є чутливими до виникнення ризику легалізації злочинних коштів. Основними протиправними схемами при здійсненні операцій зі страхування є:

- укладення договорів псевдострахування;
- організація фіктивних страхових випадків;
- шахрайство та підробка документів;
- ухилення від оподаткування.

Для виведення коштів з фінансової установи використовуються договори псевдострахування – договори страхування з мінімальною часткою ймовірності настання страхового випадку. Страховий платіж переводиться в готівку і повертається керівникам підприємств (80-95%) або може використовуватись для купівлі цінних паперів чи сплати дивідендів. Крім того, псевдострахування використовується організаціями для мінімізації оподаткування.

Для виведення коштів зі страхової компанії використовують фіктивні страхові випадки, найчастіше – за договорами страхування фінансових ризиків. Страховий випадок (наприклад, ненадходження коштів за договором поставки товару) настає протягом короткого часу після укладення договору страхування. Страхове відшкодування через ряд підприємств переводять у готівку, найчастіше за рахунок здійснення операцій з цінними паперами, які містять ознаки фіктивності. Фіктивні страхові випадки використовуються також для легалізації коштів. При цьому підприємство або фізична особа сплачує страхові платежі, які через деякий час повертаються у вигляді страхового відшкодування пов'язаним підприємствам або особам [2].

На сьогодні в Україні не так багато страхових компаній з високим міжнародним рейтингом, з якими банкам хотілось би співпрацювати. Так, Національний банк зобов'язав банки, які бажають отримати від НБУ рефінансування під заставу майнових прав за іпотечними кредитами, застрахувати їх у страховика, що має кредитний рейтинг від міжнародного агентства.

Підсумовуючи викладене, можна зробити висновок, що незважаючи на недостатню розвиненість вітчизняного фінансового ринку в порівнянні із провідними країнами світу, та політичної ситуації, яка є на сьогодні в Україні, перспективи розвитку «bancassurance» в Україні все ж таки наявні. Щодо жорсткої конкуренції на фінансовому ринку України, то така конкуренція підштовхує комерційні структури до об'єднання спільних зусиль задля отримання прибутків. Проте на сьогодні розвиток страхових компаній обмежує коло співпраці з банками, хоча кількість страхових компаній на ринку України достатня, але не задовольняє суттєві умови банківської сфери.

Література:

1. Аванесова Н.Е. Bancassurance як форма співпраці страхових компаній та банківських установ / Н.Е. Аванесова // Актуальні проблеми управління. – Харків : НТУ «ХПІ», 2012 - №45. – С.4-9.
2. Дерев'янку Б.В. Правове регулювання інвестиційної та інноваційної діяльності : навч. посібник / Б.В. Дерев'янку ; МВС України, Донецький юридичний інститут. — Донецьк : Видавничий дім «Кальміус», 2012. — 204 с.
3. Луців Б. Bancassurance – як форма ефективної співпраці банків і страхових компаній / Б. Луців, О. Притула // Світ фінансів. – 2008. - №2 (15). – С. 119-123.
4. Олексин А.Г. Особливості та проблеми співпраці страхових компаній та комерційних банків – 2015 р. – Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/>
5. Актуальні методи і способи легалізації (відмивання) доходів одержаних злочинним шляхом, та фінансування тероризму // Департамент фінансового моніторингу України. – 2012 р. – Режим доступу : <http://www.nssmc.gov.ua>